

Część I
Monety starożytne
i bizantyńskie

MACEDONIA

Filip II (356–336 przed Chr.)

Φίλιππος, ur. ok. 382 r. przed Chr. Po śmierci brata sprawował w Macedonii władzę jako regent w imieniu bratanka, po którego odsunięciu ogłosił się w 356 r. królem. Po zwycięstwie w 338 r. pod Cheroneą nad złączonymi siłami Aten i Teb został niekwestionowanym władcą Grecji (z wyjątkiem Sparty). Swe sukcesy zawdzięczał reformie armii, centralizacji władzy i solidnym podstawom finansowym (kopalnie złota w Tracji). Utworzył w 337 r. Związek Koryncki, obejmujący całą Grecję, którego celem było zorganizowanie wspólnej wyprawy przeciwko Persji. Zamordowany w 336 r.

1 *Tetradrachma, [348/347–343/342 przed Chr.], men. Amfipolis*

Av. Głowa Zeusa w wieńcu laurowym, zwrócona w prawo; zewnętrzna obwódka perelkowa.

Rv. Jeździec dosiadający bez siodła wierzchowca, zwrócony w prawo. W lewej ręce trzyma wodze, w prawej – długą palmę, na której jest kulka. Włosy przewiązane szarfą zwaną *taenia*, której końce powiewają z tyłu. Koń w chodzie paradnym. Pod nogą konia świerszcz. Od góry, ponad koniem legenda: ΦΙΛΙΠ - ΠΟΥ.

Srebro, 14,41 g, 26,3 mm, 45°.

Le Rider, men. Amfipolis II A, nr D88/R161.

Zakup: aukcja Bourgey, 1978 r., ze zbioru Mme Spans-Lefranc (?).

2 *Stater, [340–328 lub 336–328 przed Chr.], men. Pella II*

Av. Głowa Apollina w wieńcu laurowym w prawo.

Rv. Biga pędząca w prawo. Konie w galopie. Wóz trzyma w lewym ręku cugle, w prawym – biczyk. Pod końskimi brzuchami trójząb skierowany w prawo. W odcinku: ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

Złoto, 8,53 g, 18,8 mm, 135°, sup.

Le Rider, men. Pella II, nr D134/R –.

Zakup: Franceschi, 1958 r.

Aleksander III Wielki (336–323 przed Chr.)

Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας, syn Filipa II i Olimpias, ur. w 356 r. przed Chr., król Macedończyków w 336 r. Jako hegemon Związku Korynckiego na czele wyprawy przeciw Persom wkroczył w 334 r. do Azji Mniejszej. Genialny strateg, podbił imperium perskie i po śmierci króla Dariusza III Kodomana w 330 r. ogłosił się jego następcą. Wiosną 327 r. wyruszył na podbój Indii; opanował kraj w dolinie rzeki Indus, lecz wobec oporu swych żołnierzy musiał się wycofać z aneksji. Zm. w Babilonie w 323 r., a jego ogromne imperium podzielił między siebie jego wodzowie, diadochowie, którzy nie uczestniczyli w tej wyprawie.

3 *Stater, [330–320 przed Chr.], men. Amfipolis*

Av. Głowa Ateny w hełmie korynckim ozdobionym wizerunkiem węża, zwrócona w prawo.

Rv. Stojąca Nike zwrócona w lewo, trzymająca w lewej ręce *stilis*, w prawej – wieniec. Z lewej znak menniczy – piorun. Z prawej: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ.

Złoto, 8,59 g, 18,9 mm, 160°, *sup.*
 Price, nr 164a (podobna).
 Zakup: Franceschi, 1956 r.

Filip III Arridajos (323–317 przed Chr.)

Φίλιππος Αρριδιαίος, syn Filipa II i tancerki Filiny, brat przyrodni Aleksandra III. Po jego śmierci, choć słaby na umyśle, wstąpił w 323 r. na tron, z woli i z poparciem niektórych dowódców. Mimo działań małżonki, dumnej i energicznej Eurydyki, nie odnosił sukcesów. W 317 r. dostał się wraz z żoną w ręce Olimpias, wdowy po Filipie II, która osadziła oboje w więzieniu i niebawem nakazała Filipa stracić.

4 Stater, [323–317 przed Chr.], men. Abydos

Av. Głowa Ateny w hełmie korynckim ozdobionym wizerunkiem węża, zwrócona w prawo.
 Rv. Stojąca Nike zwrócona w lewo, trzymająca w lewej ręce *stilis*, w prawej – wieniec. Z lewej – znak menniczny: **M** wpisane w **H** oraz zwinięty wąż poniżej. Z prawej: ΦΙΛΙΠΠΟΥ.
 Złoto, 8,60 g, 18,4 mm, 0°, *sup.*
 Price, nr P 31 (podobna).
 Zakup: Franceschi, 1958 r.

TRACJA

Lizymach (306–281 przed Chr.)

Λυσίμαχος, ur. ok. 361 r. przed Chr., jeden z wodzów Aleksandra Wielkiego, po którego śmierci objął w podzielonym imperium Trację, gdzie w 306 r. ogłosił się królem. Przyłączył do swego wladztwa Bitynię i Jonię, następnie skierował się ku Macedonii. Zginął w 281 r. w bitwie z Seleukosem I Nikatorem pod Kuropedion.

5 Stater, [305–281 przed Chr.], men. Antigonea (Aleksandria Troas)

Av. Głowa Aleksandra Macedońskiego w diademie, opatrzona rogami Amona, zwrócona w prawo.
 Rv. Tronująca Atena zwrócona w lewo, wsparta lewym łokciem na tarczy z wyobrażeniem głowy Meduzy, w prawej ręce trzyma figurkę Nike. Po jej prawej stronie włócznia. Z lewej, pod ręką Ateny – **K**. Po obu stronach: ΒΑΣΙΛΕΩΣ - ΛΥΣΙΜΑΧΟΥ.
 Złoto, 8,51 g, 19,0 mm, 0°, *sup.*
 Thompson –.
 Zakup: Vinchon, Paryż, 1958 r.

